

УДК 378.1

Н. М. Істоміна, Д. В. Рєзнік

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, Кременчук

ПРОФОРІЄНТАЦІЯ З ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ТА ЗАСОБИ ЇЇ ПРОВЕДЕННЯ

В роботі розглянуті основні складові профорієнтації у прив'язці до етапів професійного становлення та розвитку особистості. В результаті аналізу цих складових виділені ключові точки профорієнтаційної роботи вищого навчального закладу. На основі вибраних ключових точок створений перелік профорієнтаційних заходів, який розподілений за рівнями виконання: загальний рівень університету та рівень випускаючої кафедри. Розглянута практична реалізація кожного профорієнтаційного заходу із створеного списку та їх вплив на успішність профорієнтаційної компанії з технічних спеціальностей. Виділено, що на сьогоднішній час вищий навчальний заклад повинен приділяти велику увагу рекламі в Інтернет середовищі. Доведено, що вибір конкурсних предметів зовнішнього незалежного тестування, має ключовий вплив на кількість абітурієнтів, які можуть вступити на технічні спеціальності.

Ключові слова: профорієнтація, технічні спеціальності, профорієнтаційні заходи.

Н. Н. Истомина, Д. В. Резник

Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского, Кременчуг

ПРОФОРИЕНТАЦИЯ ПО ТЕХНИЧЕСКИМ СПЕЦИАЛЬНОСТЯМ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ И СРЕДСТВА ЕЕ ПРОВЕДЕНИЯ

В работе рассмотрены основные составляющие профориентации в привязке к этапам профессионального становления и развития личности. В результате анализа этих составляющих выделены ключевые точки профориентационной работы высшего учебного заведения. На основе выбранных ключевых точек создан перечень профориентационных мероприятий, который распределен по уровням выполнения: общий уровень университета и уровень выпускающей кафедры. Рассмотрена практическая реализация каждого профориентационного мероприятия из созданного списка и их влияние на успешность профориентационной компании по техническим специальностям. Выделено, что на сегодняшнее время высшее учебное заведение должно уделять большое внимание рекламе в интернет среде. Доказано, что выбор конкурсных предметов внешнего независимого тестирования, имеет ключевое влияние на количество абитуриентов, которые могут поступить на технические специальности.

Ключевые слова: профориентация, технические специальности, профориентационные мероприятия.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. Згідно з [1] підвищення економічної активності населення, сприяння його зайнятості, боротьба з бідністю, посилення соціального захисту від безробіття, створення конкурентних переваг робочої сили шляхом державного регулювання ринку праці входять в число національних пріоритетів і стратегічних завдань Президента і Уряду України. Необхідними умовами виконання цих завдань є підвищення професійних якостей робочої сили та формування соціально відповідального ставлення до вибору професії учнівської молоді. Професійна орієнтація виступає як один із пріоритетних напрямків у формуванні кадрової політики держави та досягненні продуктивної зайнятості населення. За своїм призначенням професійна орієнтація є складовою загальнонаціональної системи прогнозування розвитку професійного потенціалу країни, важливим економічним

резервом. На сьогоднішній день на ринку праці спостерігається дисбаланс між потребою у спеціалістах визначених профілів та їх наявністю. У 2008 році ринок праці був перенасичений спеціалістами економічних та юридичних напрямів [1]. У 2013 році під час брифінгу міністр Д. Табачник заявив, що найбільш популярні спеціальності розподілилися наступним чином:

1. Філологія (майже 47 тис. заяв).
2. Правознавство (близько 30 тис.).
3. Фінанси та кредит (24 тис.).
4. Менеджмент (24,7 тис.).
5. Економіка підприємства (19,4 тис.).
6. Облік і аудит (більше 18 тис.).
7. Комп'ютерні науки (14,5 тис.).
8. Туризм (12,6 тис.).
9. Комп'ютерна інженерія (майже 11 тис.).
10. Маркетинг (10 тис.).

У [1] зазначено, що існує потреба у спеціалістах інженерно-технічних напрямів, а також кваліфікованих робітниках, зокрема операторах верстатів з програмним керуванням, токарях, фрезерувальниках, електромонтерах, електрозварниках, лаборантів з обслуговування комп'ютерної техніки та інших. З кожним роком дефіцит фахівців даних напрямів стає все більшим, але більшість абітурієнтів віддають перевагу гуманітарним спеціальностям. Тому актуальною задачею являється аналіз складових профорієнтаційної роботи з технічних спеціальностей та перевірка їх ефективності на практиці.

Метою даної роботи є визначення ефективних засобів заохочення абітурієнтів до вступу на інженерно-технічні напрями.

МАТЕРІАЛ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ. У [2] викладена організаційна структура державної системи професійної орієнтації населення, згідно з якою виділяються наступні етапи професійного становлення та розвитку особистості:

1. Початковий етап (діти віком 6–7 років).
2. Підготовка до свідомого вибору професії (учні віком 7–17 років).
3. Набуття професійної освіти (молодь віком до 23 років).
4. Працевлаштування, пошуки місця роботи.
5. Початок трудової діяльності.
6. Період активної трудової діяльності.
7. Період тимчасового припинення трудової діяльності.

З іншого боку, згідно з [3] структурно профорієнтація поділяється на три основні елементи: профінформацію, профконсультацію і профвідбір. Схематично взаємодію цих класифікацій можна представити, як наведено на рис. 1.

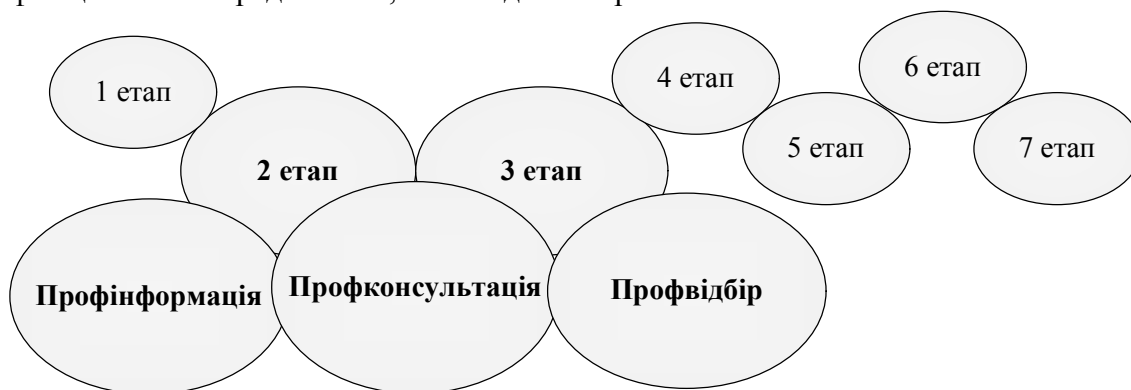

Рисунок 1 – Ілюстрація перетину етапів професійного становлення особистості та елементів профорієнтації

Традиційно, з часів Радянського Союзу профорієнтаційна робота, яка відповідає другому етапу з наведеного переліку, була покладена на вчителів загальноосвітніх шкіл тощо. Об'єктивно, ВНЗ, який бажає забезпечити прийом на технічні спеціальності повинен приймати активну участь у профорієнтації учнів на цьому етапі. При чому з позицій рекламних технологій межа між такими елементами, як профінформація та профконсультація з точки зору ВНЗ зникає. Профвідбір відповідає вступній кампанії.

Розглянемо детальніше з чого складаються елементи профорієнтації.

Відомо, що базовим компонентом профорієнтації є додержання її принципів, викладених у [4]:

- принцип усвідомленості вибору професії, який виражається в намаганні задовольнити своїм вибором особистісні потреби в майбутній трудовій діяльності;
- принцип відповідності вибраної професії інтересам, нахилам, здатностям особистості та одночасно потребам ринку праці;
- принцип активності у виборі професії;
- принцип розвитку відображає ідею вибору такої професії, яка давала б особистості можливість вступу до вищого навчального закладу, підвищення кваліфікації, збільшення заробітку, можливість активно брати участь у соціальній структурі суспільства, задовольняти культурні потреби особистості, зокрема потребу в житлі, відпочинку і т. ін.

Відповідно сучасний абітурієнт задається такими питаннями:

- перелік існуючі професії;
- які професії йому подобаються;
- до яких професій він має здатності;
- чи є можливість спробувати себе на вибраному професійному поприщі;
- які перспективи чекають на нього за вибраною спеціальністю.

Згідно викладеного створимо блок-схему ключових точок, за якими ВНЗ може впливати на вибір абітурієнта (рис. 2).

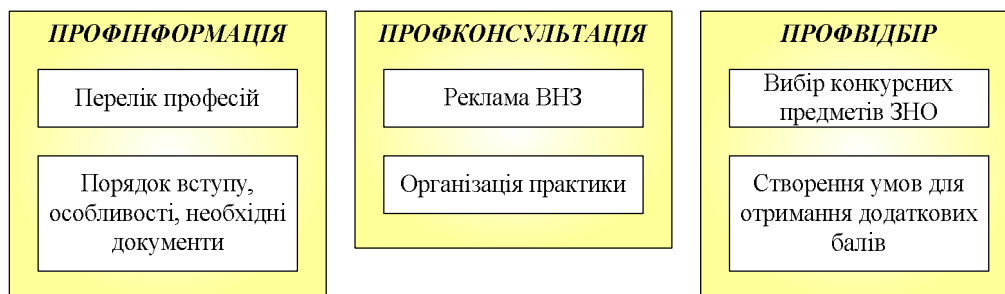

Рисунок 2 – Ключові точки профорієнтаційної роботи ВНЗ

У вибраному форматі профінформація носить загальний характер, для її забезпечення з боку ВНЗ достатньо на сайті закладу представити у доступній формі інформацію про необхідні документи, строки вступної кампанії, режим роботи приймальної комісії, перелік спеціальностей з короткою характеристикою (забезпечений посиланнями на сайти випускаючих кафедр, де подана більш детальна інформація по кожній професії). Також можна представити короткий перелік електронних ресурсів, корисних для абітурієнта: сайти, які містять перелік всіх існуючих професій на території нашої держави; посилання на тестування для вибору професій; загальні ресурси, які висвітлюють стан та результати тестування, рейтинг абітурієнтів тощо.

Слід зауважити, що всі ці заходи ефективні за умови доступності сайту ВНЗ. Тому від профінформації ми плавно переходимо до профконсультації.

Більшість сучасних абітурієнтів при пошуку будь-якої інформації звертаються до Інтернет ресурсів, а для спілкування використовують так звані «соціальні мережі». Тому нагальною потребою для ВНЗ являється створення посилань на власний сайт на таких ресурсах, як Вікіпедія, ВКонтакте, Facebook тощо.

Також необхідно провести заходи, за допомогою яких забезпечити виведення посилання на сайт ВНЗ пошуковими системи у першій десятці результатів.

Передовим рішенням буде організація, окрім телефонного, поточного онлайн-зв'язку з представниками приймальної комісії, здатними відповісти на питання абітурієнта.

Окремим рядом згадаємо про підтримку зворотного зв'язку з випускниками ВНЗ: особливо з тими, які досягли визначних успіхів на професійному поприщі. Навіть звичайний перелік таких особистостей з їх фотографіями, зазначенням посад та короткими коментарями позитивно впливає на імідж ВНЗ.

Не слід забувати і про традиційні методи рекламування ВНЗ: створення інформаційних буклетів, рекламних посібників (блокноти, кулькові ручки, календарі та інші символічні «подарунки»); реклама у засобах масової інформації; особисті зустрічі представників ВНЗ з майбутніми абітурієнтами та їх батьками; проведення виставок та днів відкритих дверей.

Всі наведені методи роблять відкритою та доступною інформацію про ВНЗ для абітурієнта, для поглиблення та закріплення інтересу краще використовувати проведення практичних занять. Особливо ефективним цей інструмент являється саме для технічних спеціальностей, оскільки абітурієнти мають змогу зробити щось своїми руками, отримати речовинні, а не абстрактні результати своєї праці. Інструмент практичних занять являється вирішальним при закріпленні вибору професії абітурієнтом.

Нарешті ми переходимо до профвідбору. Нажаль ВНЗ володіє мінімальним набором інструментів впливу саме на цей елемент профорієнтаційної роботи:

– по-перше, це вибір конкурсних предметів, які дозволять забезпечити необхідну кількість абітурієнтів, що взагалі мають можливість вступити на вибрану спеціальність (з кожним роком згідно з умовами вступної компанії цей інструмент втрачає свою ефективність);

– по-друге, це організація курсів, які дозволяють абітурієнту отримати додаткові конкурсні бали.

Представимо вищевикладене у вигляді «хмари тегів» заходів профорієнтації (рис. 3).

Рисунок 3 – Хмара тегів профорієнтаційних заходів

Розподілимо складену хмару тегів за рівнями виконання: виділимо рівень ВНЗ та рівень випускаючої кафедри (рис. 4).

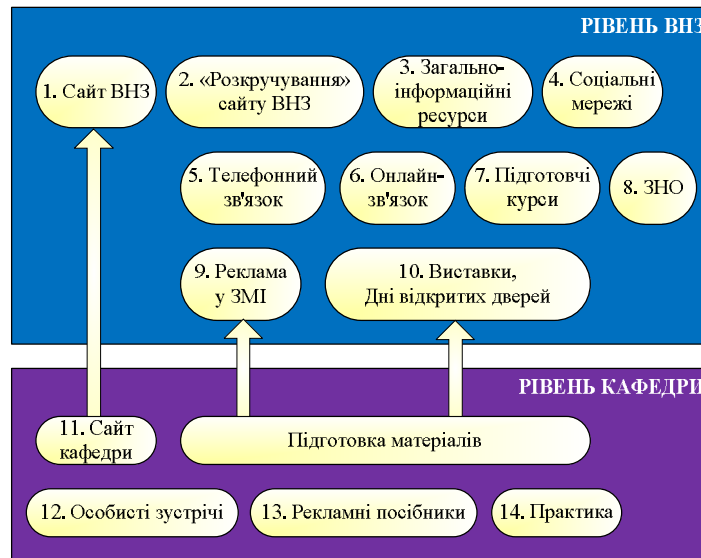

Рисунок 4 – Розподілення хмари тегів за рівнями виконання

Тепер розглянемо практичну реалізацію наведених заходів, особливості та результати їх застосування. Реалізацію заходів на рівні ВНЗ розглянемо на прикладі Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (КрНУ), на рівні випускаючої кафедри – на прикладі кафедри систем автоматичного управління і електроприводу (САУЕ).

1. Сайт ВНЗ (рис. 5).

Сайт містить загальну інформацію про університет, його історію та структуру, розклад занять, наукову діяльність, міжнародні зв'язки, культурне життя і дозвілля студентів, післядипломну освіту, результати діяльності, перспективи розвитку.

Виділені спеціальні посилання для абітурієнтів, за якими можна отримати наступну інформацію: правила прийому, обсяги державного замовлення та вартість навчання, програми вступних випробувань, рейтингові списки, підготовчі курси та інше.

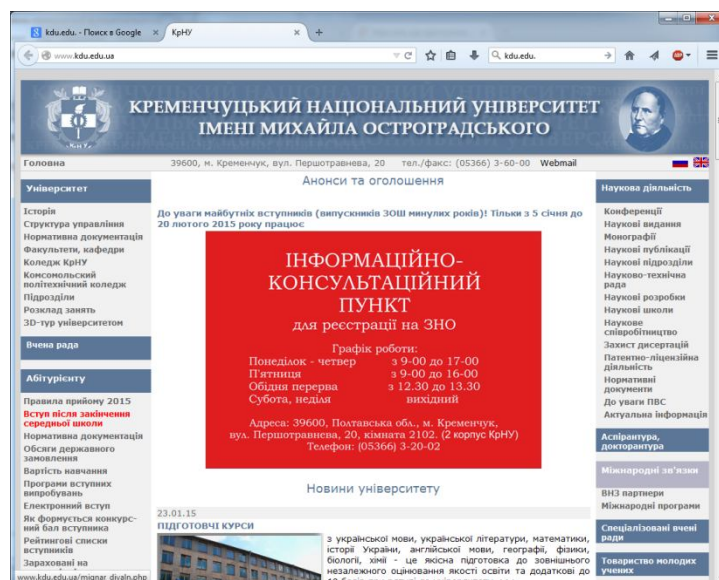

Рисунок 5 – Сайт ВНЗ

2. «Розкручування» сайту ВНЗ являється специфічним технічним завданням і потребує спеціальних знань з Інтернет-технологій та додаткових коштів.

3. Загальні інформаційні ресурси (рис. 6).

Наступні інформаційні ресурси містять інформацію про університет та посилання на його сайт: Вільна енциклопедія «Вікіпедія»; Каталог навчальних закладів України (<http://www.osvita.com.ua>); Портал про вищу освіту в Україні (<http://bestuniversities.com>); спілка ректорів вищих навчальних закладів України (<http://www.vnz.univ.kiev.ua>).

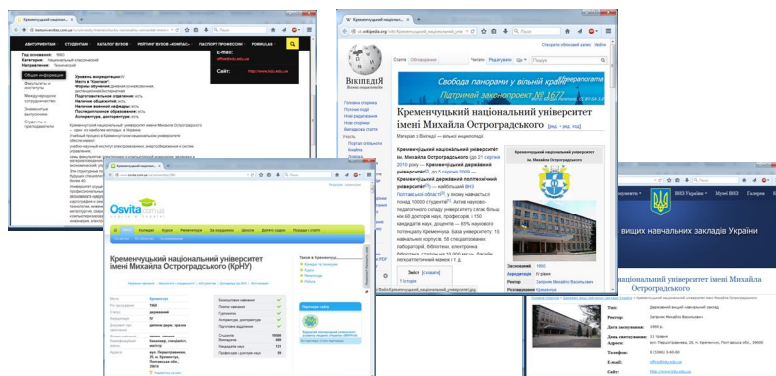

Рисунок 6 – Представлення інформації про ВНЗ на загальних інформаційних ресурсах

4. Соціальні мережі.

КрНУ має сторінки в мережах ВКонтакте, Facebook (рис. 7).

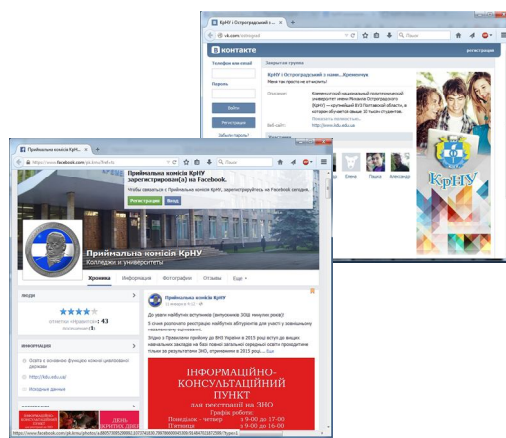

Рисунок 7 – Представлення інформації про ВНЗ у соціальних мережах

5. Телефонний зв'язок.

На сайті КрНУ є посилання на телефонну «гарячу лінію»

6. Онлайн-зв'язок.

Може бути здійснений через сторінку КрНУ у мережі Facebook.

7. Підготовчі курси.

На базі КрНУ організовані підготовчі курси з наступних дисциплін: українська мова, українська література, математика, історія України, світова література, англійська мова, німецька мова, географія, фізика, біологія, хімія, основи правознавства, креслення. Детальна інформація про підготовчі курси подана на сайті ВНЗ.

8. ЗНО.

Оцінити вплив зазначених у правилах вступу конкурсних предметів на вірогідність вступу абітурієнта на технічні спеціальності можна використовуючи дані зовнішнього незалежного тестування (ЗНО), представлені у [5].

Складемо таблиці для кількісної оцінки розподілення абітурієнтів (табл. 1–3). При цьому за базове значення приймемо кількість учнів, які виявили бажання пройти ЗНО з української мови та літератури. Схильність до технічних спеціальностей будемо оцінювати за кількістю учасників ЗНО з математики, фізики, хімії та іноземної мови (будемо розглядати сумарні результати за англійською та німецькими мовами, як найбільш розповсюдженими).

Таблиця 1 – Результати ЗНО 2012

Кількість осіб	Предмет				
	Укр. мова та література	Математика	Фізика	Хімія	Іноземна мова
з'явилися	298888	187504	59938	42627	85500
не пройшли тестування	27346	16690	5441	3471	7346
здали на 124–150 балів	120417	76198	23103	18057	34836
здали вище 150 балів	151125	94616	31394	21099	43318

Таблиця 2 – Результати ЗНО 2013

Кількість осіб	Предмет				
	Укр. мова та література	Математика	Фізика	Хімія	Іноземна мова
з'явилися	292994	179844	61403	45612	86773
не пройшли тестування	26565	13322	4973	4620	7456
здали на 124–150 балів	120560	74275	23267	18459	34728
здали вище 150 балів	145869	92247	33163	22533	44589

Таблиця 3 – Результати ЗНО 2014

Кількість осіб	Предмет				
	Укр. мова та література	Математика	Фізика	Хімія	Іноземна мова
з'явилися	290655	135760	48788	36001	72143
не пройшли тестування	20309	9653	3093	3405	6579
здали на 124–150 балів	90412	55857	21054	14652	28445
здали вище 150 балів	179934	70250	24641	17944	37119

Для коректного порівняння переведемо дані таблиць 1–3 у відносні одиниці (табл. 4). Заливка використовувалась для комірок, які мають цільове значення при вступі на технічні спеціальності. До комірок з цільовим значенням не відносимо комірки, які містять дані про

учасників, що здали хімію або іноземну мову вище 150 балів. Оскільки логічно припустити, що такі абітурієнти орієнтовані на вступ за медичним та філологічним напрямками відповідно.

Таблиця 4 – Зведена таблиця результатів ЗНО

Предмет, рік		% від учасників, які з'явилися на ЗНО з укр. мови та літератури			
		з'явилися	не пройшли тестування	здали на 124–150 балів	здали вище 150 балів
Укр. мова та література	2012	100	9,15	40,29	50,56
	2013		9,07	41,15	49,79
	2014		6,99	31,11	61,91
Математика	2012	62,73	5,58	25,49	31,66
	2013	61,38	4,55	25,35	31,48
	2014	46,71	3,32	19,22	24,17
Фізика	2012	20,05	1,82	7,73	10,50
	2013	20,96	1,7	7,94	11,32
	2014	16,79	1,06	7,24	8,48
Хімія	2012	14,26	1,16	6,04	7,06
	2013	15,57	1,58	6,3	7,69
	2014	12,39	1,17	5,04	6,17
Іноземна мова	2012	28,61	2,46	11,66	14,49
	2013	29,62	2,54	11,85	15,22
	2014	24,82	2,26	9,79	12,77

Аналіз даних табл. 4 показує, що:

- кількість абітурієнтів, які не здають ЗНО на прохідний бал зменшується (це свідчить про свідомий вибір конкурсного предмету та підвищення старанності при підготовці до тестування)
- кількість абітурієнтів, які вибирають предмети необхідні для вступу на технічні спеціальності зменшується (це свідчить про орієнтованість більшості учнів на гуманітарні науки);
- якісне розподілення результатів ЗНО майже не змінюється.

Звичайно проведений аналіз не враховує складності тестів відносно програми неспеціалізованих навчальних закладів, або впливу рейтингової шкали оцінювання.

З табл. 4 видно, що від загальної кількості абітурієнтів 47–63 % здають ЗНО з математики, 17–20 % – з фізики, 12–14 % – з хімії, 25–29 % – з іноземної мови. Як видно з рис. 8 найвигідніша комбінація конкурсних предметів українська мова та література, математика, іноземна мова.

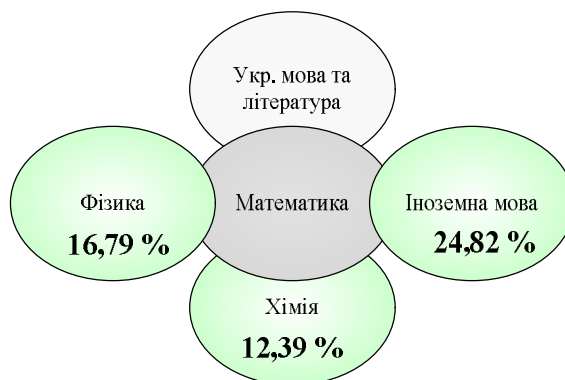

Рисунок 8 – Вірогідність вступу на технічну спеціальність

Тож постає нагальна необхідність для ВНЗ впливати на вибір конкурсного предмета учнями шкіл. Зазначимо, що ефективним цей вплив може бути при проведенні роз'яснювальних бесід не з учнями випускних класів, а заздалегідь, тобто з учнями 9–10 класів.

9. Реклама у ЗМІ.

Перед початком вступної компанії подаються рекламні об'яви у місцевих газетах, радіо, телеканалах.

Переходимо до профорієнтаційних заходів на рівні кафедри.

Профорієнтаційну роботу у 2013–2014 н.р. було розпочато з вересня 2013 р., коли на засіданні кафедри САУЕ був прийнятий план роботи на рік. Згідно з яким, профорієнтаційна робота ділиться за категоріями абітурієнтів, що будуть вступати до ВНЗ, рис. 9. Для вступу на повний курс навчання профорієнтація проводиться серед випускників шкіл та училищ, для вступу на скорочений термін навчання – серед учнів навчальних закладів II рівня акредитації.

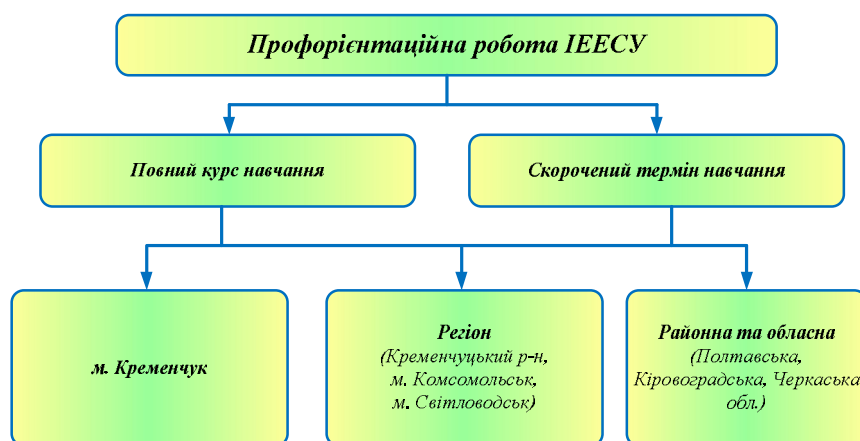

Рисунок 9 – Планування профорієнтаційної роботи на 2013-2014 н.р.

10. Виставки. Дні відкритих дверей.

Велику роль у профорієнтаційній роботі відіграли зустрічі, що були організовані та проведені співробітниками кафедри САУЕ в стінах КрНУ. Серед них:

- семінар "Інформаційні технології в навчальному процесі" (рис. 10). Мета заходу – презентація новітніх технологій навчання, заснованих на наукових і методичних розробках науковців кафедри САУЕ, які можуть бути використані для ефективної підготовки висококваліфікованих фахівців з електромеханіки. В роботі семінару прийняли участь понад 30-и представників різних навчальних закладів м. Кременчука;

- виставка-презентація «Інформаційні технології в навчальному процесі ВНЗ» (рис. 11). Метою заходу – підвищення рівня професійної орієнтованості потенційних абітурієнтів під час вступу на технічні спеціальності, безпосереднє спілкування представників навчальних закладів усіх рівнів акредитації, обговорення питань щодо шляхів удосконалення й покращення професійного спрямування абітурієнтів. Виставку-презентацію відвідало близько трьохсот випускників шкіл м. Кременчука;

- екскурсії по лабораторіям кафедри САУЕ з метою показати технічний рівень кафедри для підготовки технічних фахівців, спеціалістів й магістрів за професійними спрямуваннями «Електромеханіка» й «Системна інженерія»;

- семінар для вчителів-фізиків. Мета заходу – налагоджування тісних зв'язків між ВНЗ та школою за допомогою створення лабораторного практикуму з «Фізики». В роботі семінару прийняло участь близько 30-и вчителів та методистів міських шкіл.

Рисунок 10 – Семінар "Інформаційні технології в навчальному процесі"

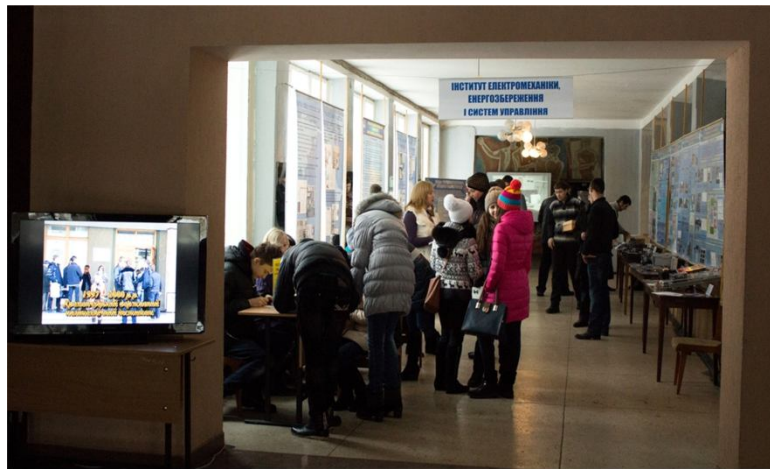

Рисунок 11 – Виставка-презентація «Інформаційні технології в навчальному процесі ВНЗ»

11. Сайт кафедри.

Сайт кафедри САУЕ (рис. 12) містить загальну інформацію про діяльність кафедри, а також корисну інформацію для абітурієнтів та студентів.

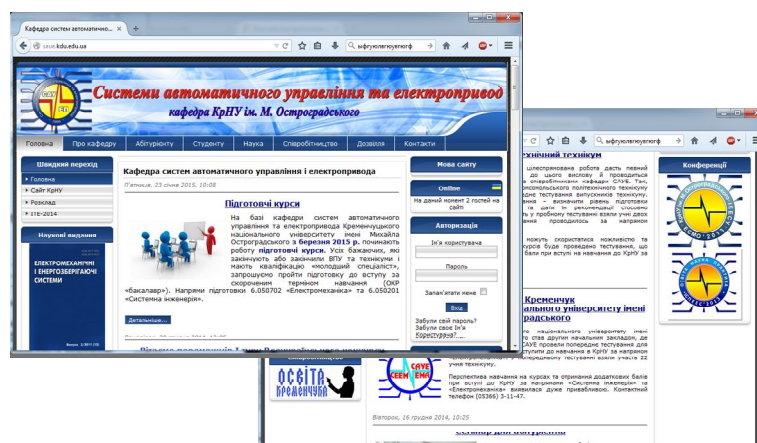

Рисунок 12 – Сайт кафедри САУЕ

12. Особисті зустрічі.

Починаючи з вересня 2013 р., співробітники кафедри відвідали навчальні заклади Кременчука, Комсомольська, Світловодська, Хорола, Черкас та регіону. Під час зустрічі з

випускниками навчальних закладів та їх батьками, співробітники кафедри САУЕ доносили про перспективи та переваги навчання у КрНУ, особливу увагу приділяли технічним спеціальностям, а саме: «Електромеханіці» та «Системній інженерії». Під час зустрічей проводилось анкетування учнів, що дозволило сформувати базу випускників 2014 року. Так дані анкетування по м. Кременчуку зведені до табл. 5.

Таблиця 5 – Результати анкетування учнів шкіл м. Кременчука

Всього випускників	Пройшли анкетування	Обрали напрям			Не визначилися
		«Електро-механіка»	«Системна інженерія»	будь-який технічний напрям	
1218	445	9	5	120	65

Підчас роботи приймальної комісії також велась активна агітаційна робота, що дозволило отримати наступні результати:

– денна форма навчання, повний термін, цікавить здебільшого випускників шкіл та училищ, що мають бажання вступити до ВНЗ в рік закінчення школи або училища. Вступають до ВНЗ за результатами ЗНО та середнім балом з атестату. Статистика за останні роки наведена в табл. 6. Аналізуючи отриманні дані видно, що зацікавленість напрямками «Електромеханіка» та «Системна інженерія» з кожним роком зростає за поданими заявами, але по кількості зарахованих зменшується в залежності від кількості бюджетних місць;

– денна форма навчання, скорочений термін. Така форма навчання цікавить здебільшого випускників технікумів, що закінчили навчання в рік вступу до ВНЗ. Статистика за останні роки наведена у табл. 7. Аналізуючи отримані дані, видно, що з кожним роком кількість абітурієнтів, що хочуть продовжити навчання за обраним напрямом після закінчення технікумів, зростає. Крім того в табл. 7 наведено навчальні заклади з яких учні вступають на навчання до ІЕЕСУ;

– заочна форма навчання, повний термін. Ця форма навчання цікавить здебільшого людей, що вже працюють та мають робітничу професію за фахом. Нажаль з кожним роком спостерігається зменшення кількості бажаючих скористатися цією можливістю для отримання диплому про вищу освіту. Так сталося і в 2014 році, незважаючи на досить велику кількість поданих заяв для вступу до ВНЗ, кількість зарахованих становить 11 осіб за напрямом «Електромеханіка» та 9 – за напрямом «Системна інженерія»;

– заочна форма навчання, скорочений термін, цікавить здебільшого осіб, що закінчили технікуми в минулі роки та працюють на підприємствах регіону.

Таблиця 6 – Статистка прийому на денну форму навчання (повний термін)

Напрямок	Рік прийому							
	2011		2012		2013		2014	
	Подано заяв	Зараховано	Подано заяв	Зараховано	Подано заяв	Зараховано	Подано заяв	Зараховано
ЕС	86	45	90	30	104	30	108	25
СІ	60	15	90	21	83	20	105	15
ЕТ	55	20	49	15	70	15	72	15

Таблиця 7 – Статистка прийому на денну форму навчання (скорочений термін)

Напрямок	Рік прийому					
	2012		2013		2014	
	Подано заяв	Зараховано	Подано заяв	Зараховано	Подано заяв	Зараховано
ЕС	40	24	27	19	55	38
ЕМА	3	3	5	3	6	5
СІ	25	17	35	26	47	23
ЕТ	3	3	8	8	10	6

13. Рекламні посібники.

Презентаційні матеріали, що використовувались під час профорієнтаційних заходів: відео ролик, презентація, буклети кафедри та університету, календарики, тощо (рис. 13).

Рисунок 13 – Наочні рекламні посібники

14. Практика.

Було організоване проведення літньої школи для школярів за напрямками «Системна інженерія», «Електромеханіка».

ВИСНОВКИ. Аналізуючи в цілому профорієнтаційну кампанію та вступ, можна виділити позитивні та негативні складові, табл. 8.

Таблиця 8 – Оцінка профорієнтаційної кампанії 2013-2014 н.р. та прийому 2014 р.

№ п./п.	Заходи	Негативні показники
1	Спілкування зі школярами, учнями та їх батьками (екскурсії, класні години, батьківські збори та Дні відкритих дверей університету, поїздки до навчальних закладів регіону)	Низький ККД (повна форма навчання)
2	Анкетування школярів та учнів	
3	Створення групи в соціальній мережі	
4	Проведення презентації кафедри	
5	Проведення літньої школи для школярів 10-х класів міських шкіл	
6	Проведення різноманітних заходів із залученням учнів шкіл та технікумів	Мала кількість заходів
7	Проведення семінарів з викладачами шкіл	Низька зацікавленість зі сторони учителів
8	Підготовчі курси на базі Університету	1. Низький рівень роботи з профорієнтації на підготовчих курсах 2. Провал з підготовчими курсами для учнів технікумів
9	Агітаційна робота в Західному напрямку	Робота не доведена до кінця
10	Робота по залученню до профорієнтації студентів та випускників	Низький ККД Відсутність співпраці з виробництвом

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про затвердження Концепції державної системи професійної орієнтації населення (постанова КМУ від 17 вересня 2008 р. N 842) [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF>.
2. Авдєєв Л. Г. Стан та перспективи розвитку професійної орієнтації в Україні : наук.-метод. посіб. для працівників служби зайнятості. – К. : ППК ДСЗУ, 2012. – 64 с.
3. Єфремцева С. А. Тренінг спілкування для старшокласників / С. А. Єфремцева ; за ред. Ю. З. Гільбуха. – К. : Ін-т. психології АПН України, 1994. – 76 с.
4. Міщик Л. І. Соціально-педагогічні особливості профорієнтаційної роботи з молоддю / Л. І. Міщик, Н. М. Тихонова // Вісник Запорізького національного університету. – 2008. – № 1. – С. 181–187.
5. Освіта в Україні [електронний ресурс]. – Режим доступу: osvita.ua.

N. Istomina, D. Rieznik

Kremenichuk Mykhailo Ostrohradskyi National University, Kremenichuk

THE VOCATIONAL GUIDANCE OF ENGINEERING SPECIALTIES IN INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION AND ITS IMPLEMENTATION TOOLS

In the paper basic components of vocational guidance snapping to professional formation and progress of person are considered. As result of vocational guidance components analysis, key points of vocational guidance of higher education institution are located. On the basis of located key points

list of vocational guidance operation is created. Created operation list is divided by implementation levels: general institution level and level of graduating department. The practical implementation of each operation of vocational guidance is considered. Also influence of this operations on efficiency of vocational guidance company of engineering specialties is examined. Today institution of higher education must to give great consideration to advertisement at Internet environment. Number of university entrants with possibilities to be accepted at engineering specialties depends on list of competitive disciplines of external independent testing.

Key words: vocational guidance, engineering specialties, vocational guidance operations.

REFERENCES

1. *Pro zatverdzhennya Kontseptsiyi derzhavnoi systemy profesiynoi oriyentatsiyi naselelnya*, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF> (accessed August 28, 2014). [in Ukrainian]
2. Avdieiev, L.H. (2012) *Stan ta perspektyvy rozvytku profesiynoi oriyentatsiyi v Ukrayini*, IPK DSZU, Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian]
3. Yefremtseva, S.A. (1994) *Treninh spilkuvannya dlya starshoklasnykiv*, In-t. psykholohiyi APN Ukrayiny, Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian]
4. Mischyk, L.I. and Tykhonova, N.M. (2008) "Social and pedagogical features of professional orientation of work with youth", *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*, no. 1, pp. 181-187. [in Ukrainian]
5. *Osvita v Ukrayini*, available at: osvita.ua (accessed September 1, 2014). [in Ukrainian]

Істоміна Наталія Миколаївна,
старший викладач кафедри «Системи автоматичного управління та електропривод»,
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук Полтавської обл., Україна, 39600.
Тел. +38(05366) 3-11-47.
E-mail: nmistomina@gmail.com

Istomina Nataliia Mykolaivna,
Senior Lecturer of Automatic Control Systems and Electric Drive Department,
Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University,
vul. Pershotravneva, 20, Kremenchuk, Poltava Region, Ukraine, 39600.
Tel. +38(05366) 3-11-47.
E-mail: nmistomina@gmail.com

Рєзнік Дмитро Володимирович,
старший викладач кафедри «Системи автоматичного управління та електропривод»,
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук Полтавської обл., Україна, 39600.
Тел. +38(05366) 3-11-47.
E-mail: saue@kdu.edu.ua

Rieznik Dmytro Volodymyrovych,
Senior Lecturer of Automatic Control Systems and Electric Drive Department,
Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University,
vul. Pershotravneva, 20, Kremenchuk, Poltava Region, Ukraine, 39600.
Tel. +38(05366) 3-11-47.
E-mail: saue@kdu.edu.ua

Стаття надійшла 02.09.2014